

ADVIES Nr. 2.249

Zitting van dinsdag 26 oktober 2021

Voorontwerp van wet betreffende de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeids-
overeenkomst ten aanzien van sekswerkers

x x x

3.271

ADVIES Nr. 2.249

Onderwerp: Voorontwerp van wet betreffende de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst ten aanzien van sekswerkers

Bij brief van 5 oktober 2021 heeft de heer P.-Y. Dermagne, minister van Werk, het advies van de Nationale Arbeidsraad gevraagd over een voorontwerp van wet waarin de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst ten aanzien van sekswerkers in een autonome wettelijke bepaling wordt voorzien.

Dit voorontwerp van wet werd ingediend in verband met een ontwerp van hervorming van het seksueel Strafwetboek dat onlangs door de minister van Justitie bij de Kamer werd ingediend. Die hervorming heeft tot doel artikel 380 van het Strafwetboek op te heffen en nieuwe soorten strafbare feiten te herdefiniëren voor pooierschap, publiciteit en aanzetting tot prostitutie of het nastreven van een abnormaal voordeel door de prostitutie van een andere persoon.

Bij e-mail van 8 oktober 2021 heeft de beleidscel van de minister van Werk een aangepaste versie van het voorontwerp bezorgd. Bovenop de autonome bepaling uit de eerder doorgestuurde tekst wordt in die nieuwe versie van het voorontwerp ook een aantal bestaande bepalingen inzake arbeidsrecht gewijzigd om uitdrukkelijk te bepalen dat de nietigheid van de overeenkomst niet kan worden ingeroepen ten aanzien van de rechten van de werknemer die zich prostitueert.

In zijn voornoemde brief van 5 oktober vraagt de minister van Werk het advies van de Raad binnen de maand.

Tijdens de vergadering van 6 oktober 2021 heeft het Bureau besloten deze dringende adviesaanvraag te behandelen in het kader van een schriftelijke procedure. Overeenkomstig deze procedure heeft de Raad op 26 oktober 2021 het volgend unaniem advies uitgebracht.

x x x

ADVIES VAN DE NATIONALE ARBEIDSRAAD

I. INLEIDING

Bij brief van 5 oktober 2021 heeft de heer P.-Y. DERMAGNE, minister van Werk, het advies van de Nationale Arbeidsraad gevraagd over een voorontwerp van wet betreffende de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst ten aanzien van sekswerkers.

Dit voorontwerp van wet werd ingediend in verband met een ontwerp van hervorming van het seksueel Strafwetboek dat onlangs door de minister van Justitie bij de Kamer werd ingediend. Die hervorming heeft tot doel artikel 380 van het Strafwetboek op te heffen en nieuwe soorten strafbare feiten te herdefiniëren voor pooierschap, publiciteit en aanzetting tot prostitutie of het nastreven van een abnormaal voordeel door de prostitutie van een andere persoon.

Gelijktijdig met de hervorming van het Strafwetboek en overeenkomstig het regeerakkoord wordt er in overleg met de actoren in het veld nagedacht over een verbetering van de levens- en werkomstandigheden van de sekswerkers. De minister achtte het echter noodzakelijk onverwijld te voorzien in de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst ten aanzien van de rechten van de werknemer.

Het ter advies ingediende voorontwerp beoogt te voorzien in deze niet-inroepbaarheid in het kader van een autonome wettelijke bepaling die wordt opgenomen in artikel 2 van het voorontwerp van wet. Bovendien wijzigt het voorontwerp van tekst bepaalde wettelijke bepalingen inzake arbeidsrecht om uitdrukkelijk te bepalen dat de nietigheid van de overeenkomst niet kan worden ingeroepen ten aanzien van de rechten van de werknemer die zich prostitueert (zie artikelen 3 tot 6 van het voorontwerp van wet).

De aldus gewijzigde wettelijke bepalingen zijn:

- Artikel 47 van de wet op de bescherming van het loon.
- Artikel 2, §2 van de wet van 5 december 1968 betreffende de collectieve arbeidsovereenkomsten en de paritaire comités.
- Artikel 5 van de Arbeidswet van 16 maart 1971.
- Artikel 14 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten.

De inwerkingtreding van de wet is voorzien op dezelfde dag als de toekomstige wet houdende wijzigingen aan het Strafwetboek met betrekking tot het seksueel strafrecht (zie artikel 7).

II. STANDPUNT VAN DE RAAD

De Raad heeft met grote belangstelling kennis genomen van het ter advies voorgelegde voorontwerp.

Hij wijst erop dat deze tekst tot doel heeft de bestaansonzekerheid van sekswerkers te bestrijden en hun levens- en arbeidsomstandigheden te verbeteren, door te voorzien in de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst ten aanzien van de rechten van werknemers. De nietigheid van een dergelijke overeenkomst heeft namelijk tot gevolg dat de overeenkomst wordt vermoed nooit te hebben bestaan en dat de betrokken werknemers aldus in principe geen enkel recht en geen enkele bescherming voortvloeiend uit de arbeidswetgeving en de wetgeving inzake de sociale zekerheid der werknemers kunnen invoeren. De Raad wijst er wel op dat diverse sociaal-rechtelijke bepalingen al regelen dat deze nietigheid niet kan worden ingeroepen tegen bepaalde rechten van de werknemer of verplichtingen van de betrokken werkgever, al gaat het slechts om partiële regelingen in een beperkt aantal wetten.

De Raad stelt nu tot zijn tevredenheid vast dat een globale regeling wordt beoogd, waardoor de nietigheid niet zou kunnen worden ingeroepen voor het geheel van de arbeidswetgeving en voor het geheel van de wetgeving inzake de sociale zekerheid van de werknemers.

Specifiek voor wat betreft de sociale zekerheid geeft de regering daarmee uitvoering aan een van de onderdelen van het recente Belgische actieplan in het kader van de Europese aanbeveling voor de toegang tot de sociale bescherming, waarover de Raad eerder al om advies werd gevraagd. In zijn advies nr. 2.216 van 5 mei 2021 vroeg de Raad actief betrokken te worden bij de uitvoering van dit plan.

De Raad acht het uiterst relevant dat er een oplossing wordt gezocht voor de ernstige moeilijkheden die sekswerkers momenteel ondervinden door de nietigheid van hun arbeidsovereenkomst. Hij staat dan ook volledig achter het beoogde doel van het ter advies voorgelegde voorontwerp van wet.

De Raad merkt op dat de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst, waarin het voorontwerp van wet voorziet, geldt voor de werkgever, maar ook – stelt het wetsontwerp – voor derde partijen bij de overeenkomst, zoals de instellingen van sociale zekerheid. De Raad noteert dat de notie “derden” in het voorontwerp van wet niet wordt beperkt tot de instellingen voor sociale zekerheid. Er mag geen misverstand over bestaan dat het ook kan gaan om andere derden bij een arbeidsovereenkomst.

De Raad stelt vast dat in één beweging de bestaande arbeidsrechtelijke bepalingen m.b.t. het inroepen van de nietigheid worden aangepast, conform de algemene generieke bepaling. De Raad acht dit wenselijk, om geen enkel misverstand te laten over de brede draagwijdte van deze bescherming van de sekswerkers. Dit doet volgens de Raad geen afbreuk aan de doelstelling van de wetgever om een regeling te treffen voor het geheel van de arbeidswetgeving. Dit wordt in de verdere wetsvoorbereiding best ook verduidelijkt, ook om over dat onderdeel geen misverstand te laten.

Het voorontwerp van wet bevat echter geen dergelijke specifieke bepalingen voor de sociale zekerheid. Het gaat daarmee voorbij aan art. 4 van de wet tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, dat het volgende bepaalt: “De werkgevers mogen zich niet op de nietigheid van de met de werknemer gesloten overeenkomst beroepen ten einde de toepassing van deze wet uit te sluiten”. Gezien het de bedoeling is ook de sociale-zekerheidsinstellingen en andere derden te binden m.b.t. de niet-inroepbaarheid van de nietigheid van de arbeidsovereenkomst, acht de Raad het wenselijk art. 4 in die zin ook uit te breiden, ter wille van de rechtszekerheid.

In het bovenvermelde actieplan voor de toegang tot sociale bescherming werd voor dit initiatief verwezen naar het advies nr. 156 van 10 december 2020 van het Bureau van de Raad van de Gelijke Kansen van Mannen en Vrouwen betreffende de sociale rechten van personen die zich prostitueren. In dat advies wordt opgemerkt dat een dergelijk initiatief “zich slechts richt op een zeer kleine groep van personen die, in het beste geval, een werkgever ontmoet die hen in goede omstandigheden wil laten werken”.

Nu, zelfs een uitgebreidere bescherming tegen het invoeren van de nietigheid, zal niet kunnen tegengaan dat een belangrijk deel van de prostitutie zal blijven plaatsvinden in de illegaliteit, al dan niet gekoppeld aan praktijken van mensenhandel. Dit vergt een volgehouden inzet van de inspectiediensten.

De Raad kijkt uit naar verdere werkzaamheden teneinde een oplossing te vinden voor alle aspecten die problemen kunnen vormen voor sekswerkers.
